

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE

Dr. Szili Katalin elnök asszony részére

Országgyűlés

BUDAPEST

II-1/02142-1/2009.

Tisztelt Elnök Asszony!

Az Országgyűlés 2009. május 11-i ülésnapján fogadta el a hivatalos iratok elektronikus kézbesítéséről és az elektronikus térítvevényről szóló törvényt (T/9024. számú törvényjavaslat). Elnök Asszony a törvényt 2009. május 14-én küldte meg részemre kihirdetésre, sürgősségi kérelem nélkül.

A törvénnyel nem értek egyet, ezért élek az Alkotmány 26. § (2) bekezdésében biztosított jogkörömmel, és a törvényt a kihirdetésére megállapított határidőn belül megfontolásra visszaküldöm az Országgyűlésnek.

Tisztelt Országgyűlés!

Az Országgyűlés által elfogadott, a hivatalos iratok elektronikus kézbesítéséről és az elektronikus térítvevényről szóló törvény (Törvény) célja, hogy megteremtse a lehetőségét a hivatalos – különösen a polgári, a büntető, a közigazgatási és más hatósági eljárásokban keletkezett – iratok elektronikus úton történő gyors, hatékony és megbízható kézbesítésének. Ezzel a céllal egyetértek; az elektronikus ügyintézés sok haszonnal járhat, és az informatika adta előnyöket lehetőség szerint egyébként is fel kell használni a különböző eljárásokban. Ez ügyben az utóbbi években mind a közösségi jogban, mind a hazai jogban jelentős előrelépés történt, számos jogszabály született.

A Kormány, ezeknek a céloknak a jegyében, az utóbbi hónapokban több olyan törvényjavaslatot is benyújtott az Országgyűlésnek, melyek kisebb-nagyobb mértékben kapcsolatban állnak az elektronikus közigazgatással, ügyintézésel, illetve igazságszolgáltatással, valamint egymással is. [A Törvény mellett ilyen a vállalkozások közötti jogviták gyorsabb elbírálása érdekében a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. tv. módosításáról szóló törvényjavaslat (T/9398. szám), az igazságügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos egyes törvények módosításáról szóló törvényjavaslat (T/9399. szám), az elektronikus közszolgáltatásról szóló törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/6767. szám) és a büntetőeljárások időszerűségének javítása céljából a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. évi törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/9553. szám).]

Áttekintve a Törvényt, valamint ezeket a törvényjavaslatokat, úgy ítélem meg, hogy azok összhangja nem biztosított, noha a Törvény, illetve a törvényjavaslatok sok tekintetben hasonló célra irányulnak, és egymásra épülnek. Például a Törvény és az említett további négy törvényjavaslat közül kettő egyaránt módosítaná a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényt (Pp.), ráadásul részben különböző határidőkben hatályba léptetve az új rendelkezéseket. (Mindezt úgy, hogy az Országgyűlés 2008. nyarán a 2008. évi XXX. törvényben jelentős mértékben módosította a Pp.-t, mely módosítások ugyancsak különböző időpontokban, egy részük épp ezekben a hetekben lépnek hatályba. A jelen Törvény egyébként ezt a 2008. évi XXX. törvényt is módosítaná.)

Ugyanilyen következetlenség, hogy míg a Pp. módosítására vonatkozó szabályok a Törvényben vannak (holott be van nyújtva egy kifejezetten a Pp. módosítására irányuló törvényjavaslat is T/9398. számon), addig a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. évi törvény (Be.) módosítását az elektronikus kézbesítéssel és tértivevénnyel kapcsolatban a T/9553. számú törvényjavaslat tartalmazza.

Az egységes szemlélet és az összehangoltság hiányát szintén jól szemléltető példa, hogy a Törvény 12. §-ában foglalt, és a kihirdetés napját követő napon hatályba lépni rendelt Pp.-módosítás olyan fogalmat (a vállalkozás) használ, mely fogalomnak a törvényi definícióját a parlament által még el nem fogadott T/9398. számú törvényjavaslat tartalmazza. A

Törvény hatályba lépése esetén tehát a Pp. egy jelenleg jogszabályban nem használt, törvényi definícióval nem rendelkező fogalmat tartalmazna.

Tekintettel arra, hogy valamennyi fent említett törvényjavaslatot a Kormány nyújtotta be, az összehangoltságnak ez a hiánya nem indokolható, és egyúttal veszélyezteti a bírósági eljárások hatékony és gyors elintézését is – holott a módosítások célja részben éppen ez lenne. Az igazságszolgáltatás hatékonysága, sebessége és minősége kétséget kizáró módon javításra szorul. A Kormány több esetben kifejtette, hogy elkötelezett az ehhez szükséges változtatások iránt. Véleményem szerint azonban az ilyen átgondolatlan, a jogalkalmazást megnehezítő törvényelőkészítés és jogalkotás rövid távon nem javítja, hanem rontja a helyzetet, és az sem a bíróságok tevékenységét, sem a perbeli felek érdekét nem szolgálja.

A Törvénnyel kapcsolatban még egy általános jellegű problémára szeretném felhívni a figyelmet. Az elektronikus ügyintézés nem önmagáért való dolog, hanem eszköz, amit akkor érdemes bevezetni, ha szolgálja a gyorsabb, hatékonyabb eljárást, úgy, hogy nem veszélyezteti az érintett intézmények jogszerű működését. Különösen így van ez a bíróság előtt folyó polgári és büntető ügyekben. Az elektronikus ügyiratkezeléshez, ügyintézéshez, pervitelhez a hatóságokban és a bíróságokon, ügyészségeken rendelkezésre kell állnia a technikai-pénzügyi feltételeknek, és a bírának, ügyészeknek, a tisztviselőknek és a segítő apparátusnak megfelelő felkészültséggel kell rendelkeznie. Véleményem szerint ez – különösen ami a bíróságokat illeti – jelenleg nem biztosított, és semmi garanciát nem látok arra, hogy a Törvény hatálybalépésének időpontjára ezek a feltételek megvalósulnak.

Az elmúlt időszakban alkalmam volt közelebbről megismerni a bíróságok működésének problémáit, az ügyteherből az informatikai ellátottságon keresztül a bírósági épületek állapotáig. Véleményem szerint amikor egyes régiókban 200 körül van az egy bíróra eső folyamatban lévő ügyek száma, amikor sok helyen csak nemrégiben jutott minden bíró számítógéphez, és amikor egyes bíróságokon az irattári anyag állagának megóvása is gondot jelent, akkor nem reális célkitűzés, hogy a jövő évtől kezdve fokozatosan bevezessék az iratok elektronikus kézbesítését. Ezzel egybecseng az Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatalának (OITH) álláspontja is, mely szerint a Törvény rendelkezéseinek bevezetéséhez a pénzügyi-technikai feltételek nem biztosítottak. Nem készült például hatástanulmány arra vonatkozóan, hogy az elektronikus ügyvitelhez milyen

informatikai és egyéb beruházás, továbbképzés, oktatás lenne szükséges a bíróságokon és az ügyészségeken.

Tisztelt Országgyűlés!

A fentiekben említett koncepcionális, jogalkotási hiányosságokon túl meg kell említenem, hogy a Törvény álláspontom szerint eljárásjogi szempontból sem kellően kidolgozott, több konkrét rendelkezéssel kapcsolatban vethetőek fel aggályok. Ilyen problémákra egyébként az OITH és tőle függetlenül a Budapest Ügyvédi Kamara felhívta a figyelmet. A teljesség igénye nélkül említek néhányat ezek közül.

A Törvény 4. §-a alapján például csupán abban az esetben lenne köteles a hivatalos szerv (hatóság, bíróság, ügyészség) az ügy kezdetén az elsőként megküldött iratot papír alapon is megküldeni a címzett részére, ha az eljárás hivatalból indul. A polgári peres és részben a büntető ügyek azonban nem hivatalból indulnak, és az alperes vagy a terhelt általában akkor értesül róla, hogy ellene keresetlevelet nyújtottak be vagy egyébként a részvételével eljárás folyik, amikor a bíróságtól vagy az ügyészségtől az első iratot megkapja. Márpedig a Törvény indokolása alapelveként szögezi le, hogy nem kényszeríthető senki arra, illetve nem várható el senkitől, hogy elektronikus kézbesítési tárhelyét akkor is folyamatosan ellenőrizze, ha nem kell számítania hivatalos irat érkezésére, még akkor sem, ha egyébként igénybe venné az elektronikus kézbesítési szolgáltatást. Véleményem szerint ennek a követelménynek a Törvény a jelenlegi formájában csak a hivatalból indult eljárások esetében tesz eleget, az olyan esetekben azonban nem, amikor az eljárás nem hivatalból indul, és a címzettől nem várható el, hogy figyelje a tárhelyét. Ez – tekintettel a kézbesítési vélelemre, mellyel kapcsolatban egyébként az ügyvédi kamara ugyancsak komoly kifogásokat vetett fel – akkor is aggályokat vet fel, ha a Törvény tartalmaz is rendelkezéseket tájékoztató e-mail üzenet és SMS küldéséről.

Nehezen értelmezhető a Törvénynek az a rendelkezése is, hogy az elektronikus iratok kézbesítésére és az elektronikus tértivevényre vonatkozóan a határidők számítására a Pp. szabályait kell megfelelően alkalmazni, meghatározott kivételekkel (8. §). A Törvény 1. §

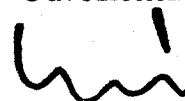
(1) bekezdése alapján ugyanis a Törvény rendelkezéseit kell alkalmazni a hivatalos iratok bármilyen hivatalos eljárásban történő kézbesítése esetén, tehát a büntető és a közigazgatási, illetve más hatósági ügyekben is. Nem világos azonban, hogy az ezekre az eljárásokra vonatkozó törvényekben (Be., a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény, stb.) lévő, a határidő számítására vonatkozó rendelkezések miként érvényesülnek a Törvény 8. §-a fényében. Ezen túlmenően általában is aggályosak lehetnek a papíralapú és az elektronikus kézbesítésnek a határidők számítására, illetve a kézbesítési vélelemre vonatkozó eltérő szabályai, gondoljunk olyan ügyekre, amikor például mind a felperesi, mind az alperesi oldalon vegyesen vannak papíralapú és elektronikus kézbesítést igénylő felek.

Tisztelt Országgyűlés!

A fentiek alapján a Törvénnyel nem értek egyet. A részletszabályok korrekcióján és tisztázásán túl arra is kérem a tisztelt Országgyűlést, hogy Törvényt a Kormány által benyújtott, a tárgyhoz tartozó többi törvényjavaslatra tekintettel is gondolja át újra, és az átdolgozott változatát lehetőleg azokkal egyidőben fogadja el, törekedve a koherenciára és az egységes hatálybelépési határidőkre. A Törvény újratárgyalása és a kapcsolódó törvények tárgyalása során pedig kérem az Országgyűlést, hogy mérlegelje a bíróságok igazgatásáért felelős hivatal és az ügyvédi kamarák által felvetett szakmai szempontokat is.

Budapest, 2009. május 28.

Üdvözlettel:

Sólyom László